

CĒSU NOVADA PAŠVALDĪBA CĒSU VALSTS ĢIMNĀZIJA

Reģ. Nr. 4419902648

Juridiskā adrese: Bērzaines iela 5, Cēsis, Cēsu novads, LV - 4101

Faktiskā adrese: L.Paegles iela 1, Cēsis, Cēsu novads, LV-4101

tālrunis 64122407, fakss 64123611; epasts: cvg@inbox.lv; www.cvg.edu.lv

---

Cēsis

Cēsu Valsts ģimnāzijas Audzināšanas darba programma

Cēsis, 2018

PROGRAMMAS SATURS

Ievads.....	3
1.Audzināšanas darbības prioritātes valstī, Cēsu novadā, CVģimnāzijā	4
2. Audzināšanas darba mērķis un uzdevumi	6
2.1. Cēsu Valsts ģimnāzijas audzināšanas darba mērķis	
2.2. Cēsu Valsts ģimnāzijas audzināšanas darba uzdevumi	
2.3. Lietpratības, kuras tiek izkoptas audzināšanas procesā, skolēnam apgūstot caurviju prasmes	7
3. Klases audzinātājs	7
3.1. Klases audzinātāja pienākumi	7
3.2. Klases audzinātājs-skolēnu lietpratību attīstītājs	8
3.3. Klases audzinātāja dokumentācija	8
4. Klases stundas	9
4.1. Klases stundām ieteicamās tēmas.....	9
4.2.Klases stundās izmantojamās metodes un formas	13
4.3. Ārpusskolas realizējamās metodes un formas	13
5. Interesu izglītība	14
6. Sadarbība ar izglītojamā ģimeni. Metodes un formas, realizējot sadarbību ar vecākiem.....	14
7. Terminu skaidrojums	15
8. Pielikums	

IEVADS

Audzināšanas darba programma ir skolas reglamentējošs dokuments, kas nosaka audzināšanas darba mērķus un uzdevumus. Programmai ir ieteikuma raksturs, to var izmantot klašu audzinātāji savā darbā ar audzināmo klasi.

Audzināšana ir mērķtiecīgi organizēts cilvēkdarbības process, kas virzīts uz sociālās kultūras pieredzes nodošanu no paaudzes paaudzei, uz jaunās paaudzes vērtīborientāciju un pašregulācijas veidošanu un garīguma izkopšanu. Audzināšanas procesā veidojas un attīstās personības attieksme pret cilvēku, darbu, kultūras vērtībām, dabu, sabiedrību, valsti.

Katra pedagoga iesaistīšanos un atbildību audzināšanas darbībā nosaka Izglītības likums, valsts pamatizglītības standarts, valsts vispārējās vidējās izglītības standarts un mācību priekšmetu standarti. Izglītības iestādes attīstības stratēģija, mērķi un uzdevumi nodrošina audzināšanas darbību, kas sekmē katra skolēna harmonisku un vispusīgu attīstību.

Cēsu Valsts ģimnāzijas audzināšanas programma ir skolas reglamentējošs dokuments, kas nosaka audzināšanas darba mērķus un uzdevumus. Programma ir ieteikums, ko var izmantot klases audzinātāji darba ar audzināmo klasi. Audzināšanas darba izglītība iestādē tiek veikts sistemātiski un, balstoties uz valsts reglamentējošo dokumentāciju un izglītības iestādes reglamentējošo dokumentāciju.

Ieteicamā literatūra un informācijas avotu saraksts, kuru pedagogi var izmantot audzinātāja darbā, ir skatāms metodiskajā līdzeklī Klases stundu paraugs, Rīga 2016.

Programma izveidota, pamatojoties uz normatīvajiem aktiem un metodiskiem ieteikumiem, kas reglamentē audzināšanas darba īstenošanu:

- ✓ LR Satversme,
- ✓ Izglītības likums, (29.10.1998.)
- ✓ Bērnu tiesību aizsardzības likums, (19.06.1998.)
- ✓ ANO Konvencija par bērnu tiesībām, (20.11.1989.)
- ✓ "Latvijas izaugsmes modelis: Cilvēks pirmajā vietā" (26.10.2005.)
- ✓ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam. (10.06.2010.)
- ✓ Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam. (20.12.2012.)
- ✓ Ministru kabineta 2016. gada 14. aprīļa rīkojums Nr. 256 „Jaunatnes politikas īstenošanas plāns 2016.-2020.gadam.”
- ✓ „Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam” (22.05.2014.)
- ✓ Ministru kabineta 2013.gada 14.oktobra rīkojums Nr.468 "Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam"
- ✓ Ministru kabineta 2014. gada 29. jūlija rīkojums Nr. 401, Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam “Radošā Latvija”,
- ✓ „Cēsu novada izglītības stratēģija 2015.-2020.gadam”,
- ✓ Ministru kabineta 24.11.2009. noteikumi Nr.1338 „Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos”,

- ✓ Ministru kabineta 01.02.2011. noteikumi Nr.89 „Kārtība, kādā izglītības iestāde informē izglītojamo vecākus, pašvaldības vai valsts iestādes, ja izglītojamais bez attaisnojoša iemesla neapmeklē izglītības iestādi”,
- ✓ IZM „Ieteikumi kārtības, kādā izglītības iestāde informē izglītojamo vecākus, pašvaldības vai valsts iestādes, ja izglītojamais bez attaisnojoša iemesla neapmeklē izglītības iestādi, piemērošanai,
- ✓ Klases stundu programmas paraugs. Metodiskais līdzeklis. Rīga, 2016.
- ✓ Ministru kabineta „15.07.2016. noteikumi Nr.480 izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība”,
- ✓ Cēsu Valsts ģimnāzijas Attīstības plāns 2015.-2020. mācību gadiem,

1. AUDZINĀŠANAS DARBĪBAS PRIORITĀTES VALSTĪ, CĒSU NOVADĀ, CĒSU VALSTS ĢIMNĀZIJĀ

21.gadsimtā izglītošanās notiek visa mūža garumā.

Saeimai apstiprinot dokumentu „Latvijas izaugsmes modeli: **Cilvēks pirmajā vietā**”, tajā tika konceptuāli iestrādāts uz cilvēku centrēts Latvijas izaugsmes modelis. Kā galvenais valsts resurss, lai sasniegtu attīstītajām valstīm raksturīgo visas sabiedrības un katra indivīda dzīves līmeni, ir iedzīvotāju zināšanas un gudrība, to prasmīga un mērķtiecīga izmantošana. Izglītota un zinoša sabiedrība kļūst par valsts iekšējās un ārējās drošības garantu. Zināšanu pārvaldība, koordinēta un virzīta to radīšana, uzkrāšana, izplatīšana, lietošana kā komplekss process kļūst par ekonomikas un sociālās dzīves pamatu, aptverot visu valsti un sabiedrību. Par izaugsmes mērķi noteikta cilvēka dzīves kvalitātes paaugstināšana. Cilvēka vērtību prioritātes koncentrējas pēc faktoriem - labklājības, drošības, ilgtspējas. Nākotnē sasniedzamo dzīves kvalitāti nosaka virkne savstarpēji cieši saistītu aspektu, to skaitā: informētība, izglītība, jaunrade, zinātne un pētniecība, inovācijas, spēja radīt un izmantot jaunas idejas u.c.

Izglītības attīstības pamatnostādnēs 2014.-2020.gadam definēts **Izglītības attīstības politikas virsmērķis** - kvalitatīva un iekļaujoša izglītība personības attīstībai, cilvēku labklājībai un ilgtspējīgai valsts izaugsmei. Izglītības politikas aktivitātes ir vērstas uz personas, nevis institūcijas ieguvumiem. Cilvēkorientētas izglītības politikas veidošanā ģimenei, pedagogiem un pārējām izglītības procesos ieinteresētajām pusēm ir neatsverama loma bērnu un jauniešu vērtību sistēmu veidošanā un izrietoši - godprātīgas un patriotiskas jaunās paaudzes izglītošanā, tāpēc nozīmīga ir visu pušu sadarbība un pilnvērtīga iesaiste. **Politikas pamatprincipi ir:** cilvēkorientēta izglītība, izglītība ilgtspējīgai attīstībai, uz zināšanām balstītas sabiedrības veicinošā izglītība.

Jaunatnes politika ir izteikta starpnozaru politika. Jaunatnes politikas būtiskākais uzdevums ir nodrošināt jauniešiem efektīvu pāreju no bērna uz pieaugušā statusu, paredzot atbilstošas aktivitātes jaunieša personības attīstībai, attīstot pakalpojumus un aktivitātes, lai veicinātu jauniešu pilnvērtīgu iekļaušanos sabiedrībā, darba tirgū, nepieciešamība veicināt jauniešu **piederīguma apziņu**, kas stiprinās viņu lojalitāti, pienākuma apziņu un ieinteresētu

attieksmi pret vidi, no kuras viņš nāk - kā lokālā, tā reģionālā, tā nacionālā līmenī. Ir nepieciešams balstīties uz trīs galvenajām prioritātēm: **vide, līdzdarbošanās, personības pilnveide**. Jaunatnes politikas īstenošanas pamatprincipi: **līdzdalības princips, informācijas pieejamības princips, vienlīdzīgu iespēju princips, jauniešu interešu ievērošanas princips, labvēlīgu ekonomisko priekšnosacījumu princips, mobilitātes un starptautiskās sadarbības nodrošināšanas princips, teritoriju attīstības īpatnības un interešu ievērošanas princips, starpnozarū sadarbības nodrošināšanas princips**. Īstenojot Pamatnostādņu principus, tiek veicināta jauniešu attieksmju veidošana un nostiprināšana.

Klases stundu programmas paraugā, pastiprināta uzmanība pievērsta pilsoniskās izglītības jautājumiem visplašākā nozīmē. **Pilsonisko izglītību** īsteno pedagoģiskajā procesā, kas ir orientēts uz skolēna pilsoniskām zināšanām par demokrātijas pamatvērtībām, politisko līdzdalību, cilvēktiesībām, pienākumiem, savas valsts vēsturi un kultūras tradīcijām mijiedarbībā ar pasaules vēstures kontekstu, izmantojot kritisko un analītisko domāšanu; pilsoniskām prasmēm lēmumu pieņemšanā, komandas darbā, komunicējot ar līdzcilvēkiem, pilsoniskās līdzdalības prasmēm, prasmi saskatīt sevi kā kopienas locekli vietējā, reģionālā, nacionālā un starptautiskajā līmenī; pilsoniskām vērtībām un Latvijas Kultūras kanonā ietvertās Latvijas kultūras vērtībām.

Izglītības stratēģijas 2015.-2020.gadam mērķis ir sniegt pārskatāmu informāciju par izglītību **Cēsu novadā**, identificēt risināmās problēmas un veidot izglītības jomas attīstības redzējumu, t.i. 21.gadsimtā izglītība ir visa mūža garumā un tā ir mūsu ikdienas sastāvdaļa- apzināta izvēle un gandarījums; zināt un prast vairāk, ātrāk, precīzāk, mācīties un studēt ar sapratni un patīku, mācīties individuālām prasībām piemērotā vidē, izmantojot modernus mācību līdzekļus. **Cēsu novada izglītības stratēģijas definētas aktivitātēs** (10.punkts) : uzdevumi: 2.1.4. Skolēnu prasmju attīstīšana un karjeras plānošana vispārīzglītojošajās skolās, uzlabot jauniešu nodarbinātības iespējas nākotnē; 2.1.5. Atbalstīt jauniešu aktivitātes; 2.1.6. Attīstīt profesionālās ievirzes un interešu izglītību dažādām vecuma grupām.

Cēsu Valsts ģimnāzijas **nolikums** nosaka, ka iestādes pamatvirziens ir mācību un **audzināšanas darbība**, kurā kā viens no iestādes darbības mērķiem ir „sekmēt izglītojamā atbildīgu attieksmi pret sevi, ģimeni, līdzcilvēkiem, Tēvzemi un augstākajām morāles vērtībām. Cēsu Valsts ģimnāzijas Attīstības plānā 2015.-2020.gadam) definēta Cēsu Valsts ģimnāzijas vīzija: pilveidoties motivētu, intelektuālu, radošu, inovācijām atvērtu un pilsoniski atbildīgu personību attīstītāja. Kā Cēsu Valsts ģimnāzijas vērtības tiek uzsvērtas: zināšanas, mērķtiecība, izaugsme, patriotisms, cieņpilnas savstarpējās attiecības. Pamatjomā Atbalsts izglītojamajiem, atbalsts personības veidošanā (4.2.p.) 2014.-2020.mācību periodā noteikts: Nacionālās kultūras vērtību izkopšana; Izglītības iestādes tradīciju un kultūrvides kopšana, atzīmējot skolas 90.dzimšanas dienu; trīspusējas izglītojamo, pedagogu un vecāku sadarbības veicināšana; Veselīga dzīvesveida un drošības pasākumu aktualizēšana; Kultūrientitātes un valstiskās apziņas stiprināšana izglītojamajiem; Karjeras izglītības programmas aktualizēšana.

2. AUDZINĀŠANAS DARBA MĒRĶIS UN UZDEVUMI

2.1. Cēsu Valsts ģimnāzijas audzināšanas darba mērķis ir:

nodrošināt iespēju katram izglītojamam pašpilnveidoties, kļūstot par mērķtiecīgu, atbildīgu, tikumisku, rīcībspējīgu, vērtīborientētu, lietpratīgu savas profesionālās nākotnes veidotāju un personību 21.gadsimta multikulturālas sabiedrības kontekstā, kurš līdzdarbojas un sadarbojas sabiedrības dzīvē, inovatīvi un produktīvi strādās tautsaimniecības attīstībai, bagātinot kultūrvēsturisko pieredzi un stiprinot piederību un lojalitāti ilgspējīgas Latvijas valsts un pasaules veidošanai.

2.2. Cēsu Valsts ģimnāzijas audzināšanas darba uzdevumi ir:

2.2.1. Veicināt pilsonisko līdzdalību, attīstīt patriotisma jūtas, sekmējot cieņu pret valsti, tautas kultūru, tradīcijām.

2.2.2. Attīstīt izglītojamās piederības sajūtu savai ģimenei, ģimnāzijai, Dzimtenei. Sekmēt skolēnu nacionālās un valstiskās identitātes un patriotisma nostiprināšanos, radot skolēniem iespējas līdzdalībai tautas tradīciju un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā un savas skolas, novada/pilsētas sabiedriskās un kultūras dzīves veidošanā.

2.2.3. Sekmēt saskarsmes un sociālās sadarbības un līdzdarbības prasmes, attīstīt spēju adaptēties un integrēties mainīgajā sociālajā vidē; apgūt prasmes sarunāties, saprasties un sadarboties sociālās grupās.

2.2.4. Apgūt uzvedības normas dažādās dzīves situācijās, pamatojoties uz personīgās drošības, tikumības, ekoloģijas un vispārējās kultūras principiem.

2.2.5. Sekmēt skolēnu socializāciju mācību stundu un ārpusstundu darbā.

2.2.6. Veicināt skolēnu izpratni un atbildību par saviem pienākumiem un tiesībām, sasniegumiem pašattīstībā un karjeras izaugsmē.

2.2.7. Attīstīt radošu un zinātkāru personību, kas spēj veikt pašvērtējumu, mērķtiecīgi virzās uz izaugsmi profesionālajā jomā.

2.2.8. Realizēt plaša spektra Karjeras izglītības pasākumus, balstoties tradicionāli nostiprinātajās vērtību kategorijās.

2.2.9. Veidot audzinošu vidi un skolēnu apmācību kolektīvo pasākumu organizēšanā un vadīšanā.

2.2.10. Rosināt skolēnus iesaistīties labdarībā un brīvprātīgo kustībā, sabiedrisko organizāciju darbībā, veicinot paaudžu sadarbību un vienotību sabiedrībā.

2.2.11. Sistemātiski aktualizēt sadarbību ar ģimnāzijas absolventiem.

2.2.12. Sistemātiski aktualizēt sadarbību ar vecāku domi.

2.2.13. Popularizēt veselīgu dzīvesveidu kā garīgās un fiziskās veselības pamatu.

2.3.LIETPRATĪBAS, KURAS TIEK IZKOPTAS AUDZINĀŠANAS PROCESĀ:

- ✓ Dažādības izpratne;
- ✓ Saziņas, konfliktu risināšana;
- ✓ Sadarbība, iesaistīšanās, piedalīšanās sabiedrības dzīvē;;
- ✓ Pašizziņas, pašiniciatīvas, pašattīstības lietpratības;
- ✓ Radošuma un uzņēmējdarbības lietpratības;
- ✓ Sava viedokļa (attieksmes) formulēšana, atšķirīgu viedokļu respektēšana, kritiskā; attieksme, kā eksistenciālās lietpratības izpausme ;
- ✓ Pilsoniskā lietpratība,tolerance;
- ✓ Kultūrvēsturiskās pieredzes pārmantojamības un izpratnes lietpratība;
- ✓ Demokrātiskā līdzdalība.

Caurviju prasmes lietpratības pieejas realizēšanai:

- ✓ Pašizziņa un pašvadība
- ✓ domāšana un radošums
- ✓ sadarbība un līdzdalība
- ✓ digitālās prasmes.

3.KLASES AUDZINĀTĀJS

Saskaņā ar Cēsu Valsts ģimnāzijas nolikumu, klašu audzinātāju amatu aprakstus izdod direktore. Audzinātājam/jai ir profesionāla sadarbības partnera loma katra skolēna izaugsmē un klases kolektīva saliedēšanā. Klases audzinātāji aktīvi darbojas klašu audzinātāju metodiskajā apvienībā, līdzdarbojoties meistarklašu vadīšanā, popularizējot metodiskajā darbā labās prakses piemērus un regulāri papildinot zināšanas un attīstot prasmes dažādos profesionālajos klašu audzinātāju tālākizglītībasursos.

3.1. Klases audzinātāja pienākumi

- ✓ IZM, Cēsu novada pašvaldības, Cēsu Valsts ģimnāzijas normatīvo aktu un rīkojumu izpilde;
- ✓ obligātās dokumentācijas kārtošana: portfolio; e-klases žurnāls; liecības; u.c.
- ✓ iepazīstināt skolēnus ar Cēsu Valsts ģimnāzijas iekšējās kārtības noteikumiem, aktualizēt tos ikdienā;
- ✓ iepazīstināt ar Drošības instruktāžām;
- ✓ analizēt skolēnu mācību sasniegumus un iekšējās kārtības noteikumu ievērošanu, viņu izaugsmes dinamiku, motivēt skolēnus veikt pašvērtējumu;
- ✓ sistemātiski apkopot un kontrolēt skolēnu kavējumus;
- ✓ veicināt klases kolektīva saliedēšanu, kopīgi organizējot klases pasākumus (klases izbraukumus , klases vakarus, u.c.) un kopīgi veidojot un nostiprinot klases tradīcijas;

- ✓ sadarboties ar skolēnu vecākiem (atklātās vecāku sapulces - koncerti, Ziemassvētku labdarības akcijas, žetonu vakars u.c.) , administrāciju, atbalsta personālu;
- ✓ organizēt skolēnu līdzdalību klases un izglītības iestādes vides saglabāšanā un sakopšanā, noformēšanā
- ✓ informēt par aktualitātēm izglītības iestādes dzīvē,
- ✓ motivēt skolēnus iesaistīties skolēnu domē un tās organizētajās aktivitātēs, ģimnāzijā organizētajos ārpusstundu pasākumos, interešu izglītības programmās;
- ✓ daudzveidīgās ikdienas norisēs veicināt apzinātu pilsonisku rīcību, kas iziet ārpus personīgiem lēmumiem un rīcības un iesaistās sistēmiskā darbībā;
- ✓ sniegt atbalstu savas audzināmās klases skolēniem, ievērojot skolēnu individuālās īpatnības, sekmēt viņu personības attīstību,
- ✓ motivēt skolēnus veikt pašvērtējumu,
- ✓ sadarboties priekšmetu skolotājiem, ģimnāzijas personālu

3.2. Klases audzinātājs attīsta šādas skolēnu lietpratības:

- ✓ pašattīstības lietpratības (spēju izprast pašam sevi, virzīt savu attīstību),
- ✓ sociālo lietpratības (prasmi analizēt sociālos procesus, prasmi iekļauties sabiedrībā, risināt konfliktus, veidot sadarbības un saziņas prasmes u.c.),
- ✓ ētisko lietpratību (spēju apzināties vērtības un veidot kritisku attieksmi, pārdomātus spriedumus par sevi un citiem),
- ✓ eksistenciālo lietpratību (spēju atbilstoši rīkoties ekstremālās un sadzīves situācijās, izkopt veselīga dzīvesveida ieradumus u.c.),
- ✓ kultūras lietpratību (spēju izprast un pārmantot kultūrvēsturisko pieredzi).

3.3. Klases audzinātāja dokumentācija

- ✓ klases audzinātāja portfolio (rekomndēt t.sk. skolēnu saraksts, klases raksturojums, semestra darba plānošana, atskaites par semestru darbu u.c.)
- ✓ klases audzinātāja „Klases stundu programma”
- ✓ klases audzinātāja stundu tematiskais darba plāns mācību gadam
- ✓ skolēnu izpētes materiāli, skolēnu, klases diagnostika
- ✓ materiāli par audzināšanas darbu klasē
- ✓ vecāku sapulču sanāksmju protokoli vai atskaites
- ✓ ārpusstundu aktivitātes. Foto un video materiāli, jai skolēni piekrīt
- ✓ diplomi, pateicības u.c. apstiprinājumi par klases aktivitāti un dalību pasākumos, konkursos
- ✓ u.c. materiāli, atbilstoši katra audzinātāja uzskatiem un nepieciešamībai

4. KLASĒS STUNDAS

Klases stundās tiek nodrošināta iespēja skolēniem paplašināt redzesloku, gūt pozitīvu pieredzi, veidot attieksmi pret dzīvesziņas vērtībām. Veiksmīgi organizējot klases stundas, iespējams nodrošināt skolēnu vajadzības pēc saskarsmes un sadarbības ar vienaudžiem un pieaugušajiem, kā arī dialogu par dzīves jautājumiem, sadarbības ceļā realizēt vērtībizglītības pamatprincipus.

Klases stundās apgūstamās tēmas nosaka Ministru kabineta 2014.gada 12.augusta noteikumu Nr.468 „Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem” 24.pielikuma 13.2.punkts: „Klases stundās aplūkojamās tēmas ir vērtībizglītība, uzvedība un saskarsmes kultūra, patriotisms un pilsoniskā līdzdalība, veselīga dzīvesveida pamati un atkarību profilakse, darbība ekstremālās situācijās un satiksmes drošība, karjeras izvēle, personības attīstība, līderība, kritiskā domāšana, radošā domāšana, finanšu pratība, uzņēmējspējas”.

4.1. Klases stundām ieteicamās tēmas

Gan progimnāzijas, gan ģimnāzijas klasēs jāpievērš uzmanība šādām galvenajām tēmām:

- ✓ Sevis izzināšana un pilnveidošana,
- ✓ Piederība valstij;
- ✓ Pilsoniskā līdzdalība;
- ✓ Karjeras izvēle;
- ✓ Veselība un vide;
- ✓ Drošība.

Klases stundu tematiskās grupas	Mērķis	Uzdevumi	Klašu grupa	Klases stundu temati
Sevis izzināšana un pilnveidošana	Sniegt atbalstu skolēnam sevis izzināšanas un mērķtiecīgas pašattīstības procesā	Dot skolēnam iespēju izprast pašam sevi, apzināties savas attieksmes un rīcību; iegūt pieredzi, kā veidot savu dzīvi, attiecības ar citiem; attīstīt pašapziņu, domāt un rīkoties patstāvīgi, uzņemties atbildību par savu rīcību	7.- 9. klase 10.- 12.klase	Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte
				Mērķtiecība. Zinātkāre.
				Savstarpējās attiecības.
				Konfliktu risināšana.
				Ētiskās vērtības.

Piederība valstij	Akcentēt skolēnu personisko lomu un uzdevumus ģimenes attiecībās, klases un skolas dzīves pilnveidošanās, piederības veidošanā savam novadam, pilsētai, reģionam un valstiskās apziņas stiprināšanā	Veidot pozitīvas attiecības starp ģimenes locekļiem, klases un skolas biedriem; attīstīt iniciatīvu, prasmi uzņemties pienākumus un būt atbildīgam par to izpildi; apgūt prasmes sadarboties ar vienaudžiem un dažādu paaudžu cilvēkiem; izprast un respektēt citu cilvēku atšķirības un vajadzības; stiprināt patriotismu, lojalitāti un piederību skolai, novadam, pilsētai, valstij	7.- 9. klase 10.- 12.klase	Ģimene un dzimta.
				Piederība novadam, pilsētai.
				Valstiskā identitāte.
				Nacionālā identitāte.
				Multikulturālā vide.
Pilsoniskā līdzdalība	Veicināt skolēnu izpratni par indivīda un sabiedrības mijiedarbību, līdzatbildību par apkārtējiem procesiem un personīgās aktivitātes nozīmi sabiedrisko notikumu veidošanā un dzīves kvalitātes uzlabošanā.	Apgūt prasmes iesaistīties daudzveidīgā sabiedriskajā darbībā un veidot priekšstatus par pilsoniskās līdzdalības iespējām; veidot izpratni par savām un citu tiesībām un pienākumiem un to ievērošanu; veidot izpratni par savām un citu tiesībām un pienākumiem un to ievērošanu; analizēt savu pieredzi un attīstīt kritisko spriestspēju par sabiedriskiem procesiem, veidot tolerantu attieksmi pret citādo sev līdzās; attīstīt prasmes, atbildību un pilveidot lietpratības ilgtspējīgas attīstības jautājumus.	7.- 9. klase 10.- 12.klase	Tiesības un pienākumi.
				Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes.
				Ilgspējīgā attīstība.
Karjeras izvēle	Sekmēt skolēnos izpratni par izglītības lomu cilvēka dzīvē un veicināt mērķtiecīgu karjeras izvēli.	Apzināties mācību, darba un saturīga brīvā laika pavadīšanas nozīmi karjeras izvēles procesā; veidot prasmi salīdzināt un samērot personiskos sasniegumus un īpašības ar tiem nosacījumiem, kas nepieciešamas savas karjeras attīstības plānošanā, lai sekmīgi konkurētu darba tirgū.	7.- 9. klase	Vajadzības, vēlmes un spējas. Pašvērtējums.
				Savu interešu, spēju un dotību attīstīšana.
				Izglītības vērtība.
				Profesiju daudzveidīgā pasaule.
				Individuālā karjeras plāna izveide.

(Cēsu Valsts ģimnāzijā ir apstiprināta Karjeras izglītības programma)			10.- 12.klase	Izglītības iespējas Latvijā un ārzemēs.
				Mūžizglītība.
				Informācija par darba tirgu un tā attīstības tendencēm. Vietējo ekonomiku ietekmējošās tendences.
				Zinātnes un tehnoloģiju attīstība. Profesiju mainība un dažādība, pienākumi, darba devēju prasības.
				Darbs ārzemēs. Brīvprātīgo darbs.
				Karjeras izvēles plānošana. Individuālā karjeras plāna izveide.
Veselība un vide	Rosināt skolēnus ievērot veselīgu dzīvesveidu un izprast apkārtējo vidi kā nosacījumu dzīves kvalitātes nodrošināšanai.	Iegūt augstu pašapziņu un pozitīvu pašvērtējumu; apgūt iemaņas un prasmes, kas palīdzētu pieņemt atbildīgus lēmumus savai fiziskai, emocionālai un sociālai attīstībai; atbilstoši rīkoties ar atkarību izraisošo vielu lietošanu saistītās situācijās vai nonākot saskarē ar atkarību izraisošiem procesiem.	7.- 9. klase	Pusaudžu un jauniešu dzimuma nobriešana un personības attīstība. Raksturīgās pusaudžu īpašības pubertātes periodā.
				Ar dzimuma piederību saistītās rakstura, uzvedības iezīmes. Seksualitāte kā neatņemama personības sastāvdaļa. Atbildība savstarpējās attiecībās. Cieņa pret savu un pretējo dzimumu.
				Dažādu jūtu izpausmes veidi, to izvērtēšana.
				Narkotisko, psihotropo vielu, alkohola, smēķēšanas ietekme uz veselību.
				Azartspēļu atkarība.

				Datorspēju atkarība. Interneta atkarība.
				Veselīga vide.
			10.- 12.klase	Mikrovides veidošana ģimenē (tradīcijas, pienākumi u.c. ģimenē)
				Personīgā atbildība par veselības un savas dzīves kvalitāti.
				Risks un tā iespējamās sekas.
				Darba drošība veselības aizsardzības nolūkos. Pirmā medicīniskā palīdzība.
				Veselīgs uzturs
				Medicīniskās apskates un profilaktiskās vakcīnas.
				Ekoloģija.
Drošība	Veidot skolēnos izpratni par drošības jautājumu apguves nepieciešamību un ievērošanu ikdienā savas un citu drošības un veselības saglabāšanā.	Rosināt izpratni par drošību dažādās situācijās; attīstīt prasmes novērtēt drošību un rīkoties dažādās situācijās; sekmēt skolēnu atbildību lēmumu pieņemšanā savas un līdzcilvēku drošības nodrošināšanā.	7.- 9. klase	Satiksmes drošība. Motorizētie transporta līdzekļi.
				Satiksmes dalībnieka atbildība.
				Ugunsdrošība. Pirotehnika.
				Pašaizsardzība.
				Civilā aizsardzība. evakuācija.
				Drošība masu pasākumos un sabiedriskās vietās.
				Pirmā palīdzība nelaiemes gadījumos.
			Satiksmes drošība un atbildība.	

			10.- 12.klase	Rīcība un atbildība sadzīves un ekstremālās situācijās.
				Seksuālās vardarbības, nelegālās cilvēku tirdzniecības un prositūcijas risks; ar migrāciju saistītie riski.

4.2. Klases stundās izmantojamās metodes un formas

- ✓ klases pārrunas,
- ✓ klases sanāksmes, pašvaldības domes apmeklējuma organizēšana,
- ✓ skolēna individuālā portfolio veidošana,
- ✓ projekta metode, izziņa un pētnieciskās darbības izpratnes veicināšanai
- ✓ mazo grupu sarunas,
- ✓ spēles (iepazīšanās „ledus laušana”, saskarsmes un kolektīva saliedēšanas, uzmanības un atmiņas trenēšanas, norādījumu došanas, radošā darba, grupu darba, atslodzes, pašapziņas celšanas, atgriezeniskās saiknes nodrošinājuma spēles)
- ✓ vizualizācija,
- ✓ drāma,
- ✓ tikšanās ar augstskolu, sabiedrisko un jaunatnes organizāciju, dažādu profesiju pārstāvjiem u.c.
- ✓ diskusijas, „prāta vētras”, apaļā galda diskusijas, debates,
- ✓ darbs ar informāciju masu medijos, kritiskās domāšanas attīstīšana
- ✓ ekskursijas uz LR Saeimu, MK, valsts institūcijām u.c.

4.3. Ārpusskolas realizējamās metodes un formas

- ✓ Muzeju apmeklējumi;
- ✓ Ekskursijas – izklaides un sporta; izglītojošās, ar karjeras ievirzes tematiku;
- ✓ Pārgājieni;
- ✓ Talkas, labdarības akcijas;
- ✓ Nodarbības valsts, pašvaldību institūcijās, uzņēmumos u.c.
- ✓ Teātru, kino, teātru lugu apmeklējumi, u.c.

5. INTEREŠU IZGLĪTĪBA

CVģimnāzijā līdzās izglītības programmām skolēniem iespējams attīst savas spējas un darboties interešu izglītības programmās.

Ģimnāzijas interešu izglītības pulciņu darbībā tiek realizēti **četri darbības virzieni**:

- ✓ piedalīšanās skolas tradicionālos pasākumos;
- ✓ piedalīšanās Cēsu pilsētas un novada skatēs, konkursos, sacensībās, olimpiādēs;
- ✓ piedalīšanās Latvijas un starptautiska līmeņa konkursos, sacensībās, olimpiādēs;
- ✓ piedalīšanās skolēnu projektētos un realizētos pasākumos ģimnāzijā un ārpus tās.

Ģimnāzijā tiek realizētas dažādas interešu izglītības programmas, atbilstoši mērķdotācijai.

6. SADARBĪBA AR IZGLĪTOJAMĀ ĢIMENI

Cēsu Valsts ģimnāzijā ir noteikta kārtība un laiks, kad vecāki var tikt ar vadību, klašu audzinātājiem, priekšmetu skolotājiem un atbalsta personālu.

Vecāki piedalās un darbojas Skolas padomē un savas kompetences ietvaros palīdz risināt jautājumus, kas saistīti ar mācību un audzināšanas darba pilnveidošanu, izglītības iestādes vides uzlabošanu, piedalās klašu un skolas pasākumos.

Cēsu Valsts ģimnāzija regulāri informē vecākus par mācību un audzināšanas darba aktualitātēm, karjeras izglītības pasākumiem ģimnāzijā un ārpus tās.

Metodes un formas, realizējot sadarbību ar vecākiem

- ✓ ģimnāzijas vadības organizētās vecāku kopsapulces/ izglītojošās lekcijas 1-2 reizes mācību gada laikā;
- ✓ klases vecāku sapulces vienu reizi semestrī (vai biežāk, pēc klases audzinātāja uzskatiem un vecāku vēlmēm)
- ✓ rakstiska informācija, informācija e-klasē, telefoniska vai sazināšanās sociālajos tīklos pēc individuālas vienošanās;
- ✓ individuālas tikšanās ar vecākiem skolā vai pēc vienošanās;
- ✓ tradicionālie svētki skolā un vacāku iesaistīšanās labdarības u.c. akcijās;
- ✓ skolēnu vecāku pārstāvju iesaistīšanās vecāku un audzinātāju ierosinātās aktivitātēs, konkursos, pārgājienu, klases vakaru, izbraukumu organizēšanā u.c.
- ✓ vecāku līdzdalība alternatīvo mācību stundu, Klases stundu un karjeras pasākumu organizēšanā un vadīšanā;
- ✓ Atvērto durvju denas;
- ✓ Vecāku dienas, atklātās stundas;
- ✓ ģimnāzijas māksliniecisko pašdarbības kolektīvu dalībnieku atbalstīšana konkursu un citu pasākumu apmeklēšanā novadā, valstī un ārpus Latvijas robežām.

7.TERMINU SKAIDROJUMS

Atbalsta personāls - sociālais pedagogs, skolas psihologs, logopēds, medicīnas darbinieks, karjeras konsultants, u.c. personas, kura sniedz atbalstu skolēnam un pedagogam mācību un audzināšanas darbā.

Atbildība - (1) attieksme, kurai raksturīga pienākuma apziņa; apzināta nepieciešamība atbildēt par savu rīcību un tās sekām, uzņemties un pildīt sabiedrības izvirzītos uzdevumus. Atbildības apziņa skolēnos izkopjama pedagoģiskajā procesā. Jo plašākas indivīda sabiedriskās pilnvaras un reālās iespējas, jo augstāka ir viņa atbildības pakāpe. (2) Griba un spēja paredzēt savas izvēles un rīcības sekas un rīkoties, respektējot cita cilvēka cieņu un brīvību.

Atgriezeniskā saite – 1. ir informācija, kuras mērķis ir mazināt plaisu starp to, kā ir tagad, un to, kāir jābūt vai kāvarētu būt. (Dž.Hatijs) 2. informācija par to, kā indivīdam sokas ceļā uz mērķi. Atgriezenisko saiti var iegūt no novērojumiem, vai arī to var sniegt cits cilvēks- skolotājs skolēnam, klasesbiedri viens otram, kolēģis kolēģim- jebkurā gadījumā informācija nav ne ieteikums, ne snieguma novērtējums.

Caurviju prasmes – ietver nozīmīgus skolēna darbības kognitīvos, afektīvos un sociālos aspektus, kas attiecas uz visiem cilvēka darbības virzieniem. Caurviju prasmes ir: pašizziņa un pašvadība, domāšana un radošums, sadarbība un līdzdalība, digitālā prasme.

Centība – čaklums, uzcītība, rūpība un griba jebkuru darbu veikt pēc iespējas mērķtiecīgāk, kvalitatīvāk, produktīvāk un maksimāli atbilstoši savām spējām.

Drosme –(1) izlēmība, baiļu pārvarēšana, rakstura stingrība, situācijas novērtēšana un cieņpilna rīcība, uzņēmība, centieni pēc taisnīgā un labā; (2) rakstura īpašība, kas raksturo cilvēka spēju apvaldīt un/vai pārvarēt baiļu jūtas, šaubas par panākumiem, bailes no grūtībām, briesmām un nepatīkamām sekām un droši rīkoties. Drosme izpaužas kā ierosme, iniciatīva, uzdrīkstēšanās, droša, saprātīga rīcība, baiļu pārvarēšana. Drosmes jēdzienā neietilpst nevajadzīgs risks.

Emocionālā inteliģence – (1) spēja pazīt savas un citu emocijas, lai motivētu sevi un spētu labi vadīt savas emocijas, kā arī emocijas attiecībās ar citiem cilvēkiem. (2) spēja kontrolēt un regulēt savas un citu jūtas, izmantot tās kā ceļvedi domām un darbiem.

Empātija – spēja just līdzīgi citu emocijām, pārdzīvojumam, otrā cilvēkā un to izprast. Empātijas izpausme tiek uzskatīta par svarīgu īpašību darbā ar cilvēkiem, lai spētu, piem. uzmanīgi klausīties cita stāstījumā par savām problēmām, tās izprast, izprast arī emociju un rīcības motīvus un atbilstoši reaģēt, izsakot savas domas.

Godīgums – personas rakstura īpašība, kas atbilst morāles īpašībām un izpaužas taisnības paušanā, objektīvi pamatotā attieksmē pret citiem cilvēkiem, nesavtīgumā, apzinīgumā, atklātumā.

Gudrība – (1) māka izmantot zināšanas labā veicināšanai savā un sabiedrības dzīvē; (2) uz smadzeņu darbību balstīts augsts intelektuālais, dzīves pieredzes un darba prasmes līmenis. Zināšanu, arī pieredzes un prasmes, kopums.

Iecietīgs -tāds, kas izturas ar saudzību, bez īgnuma, bez protesta (pret ko). 2. Tāds, kurā izpaužas šādas īpašības.

Identitāte - (1) sevis apzināšanās, savu īpašību spēju izjūta, ka paši esam kaut kas, paļaušanās uz sevi, pašapziņa uzvedībā, spēja pieņemt lēmumus. Relatīvi nemainīgs garīgais veselums. Identitātes apziņai ir nozīme sevis veidošanā un saglabāšanā.(2) pilnīga pazīmju, kvalitātes, rakstura u.tml. vienādība (tāpatība) noteiktas grupas ietvaros, uzvedības un/vai personiskās īpatnības, pēc kurām idnivīdu atzīst kā grupas pārstāvi.(3) indivīda paštēls, priekšstats par sevi kā par vienreizīgu būtni, kas atšķiras no citām, taču mijiedarbojas ar tām.

Klases audzinātājs - pedagogs, kas veic noteiktas klases audzināšanas darbu, vienlaikus nodrošinot individuālu pieeju katram skolēnam.

Karjera – 1. sekmīga, parasti apzināta, izvirzīšanās (darbā vai citā darbības nozarē), popularitātes, slavas sasniegšana. Taisīt karjeru sar. — aktīvi, parasti savtīgi, darbojoties, izvirzīties (darbā vai citā darbības nozarē). 2. Sekmīga darbošanās (nozarē, kur parasti iespējama izvirzīšanās), popularitātes, slavas sasniegšana.

Kompetence - indivīda spēja kompleksi lietot zināšanas, prasmes un paust attieksmes, risinot problēmas mainīgās reālās dzīves situācijās. 2. lietpratība, plašas zināšanas, profesionāla pieredze, izpratne (kādā jautājumā, jautājumu kopumā); speciālista darbības joma. 3.piekritība, tiesīgums (kādā jautājumā, jautājumu kopumā), pilnvaru kopums (piemēram, iestādei, tās vadītājam); sfēra, par ko uzdota atbildība, ņemot vērā personas izglītību, spējas, zināšanas un pieredzi attiecīgajā jautājumā.

Laipnība – vēlība, atsaucība pret citiem.

Līdzjūtība/ līdzcietība - psihisks (emocionāls) stāvoklis, ko izraisa citu bēdas, nelaime un kam raksturīgas skumjas, nožēla, arī vēlēšanās palīdzēt.

Mērenība – rīcības un uzskatu līdzsvarotība, spēja nošķirt saprātīgas vēlmes no nesaprātīgām un atteikties no nevajadzīgā, atturēšanās no tā, kas traucē personas attīstību.

Motivācija – motīvu kopums, kas rosina un pamato skolēna darbību, rīcību, uzvedību, attieksmes u.c., kas ir pamatā cilvēka darbībai, rīcībai, uzvedībai, attieksmēm. Motivācija veidojas dažādu faktoru ietekmē: audzināšana, skolotāju, klases biedru un vienaudžu attieksmes, mācību procesa un paša darbības rezultātiem u.tml.

Nesavtīgs- Tāds, kas pašai dziedzīgi gādā par citiem, tāds, kas ir gatavs pašai dziedzīgi uzpurēties citu labā.

Pašvērtējums – sevis, savu īpašību, savas darbības, rīcības, sava nozīmīguma vērtējums, atzinums par sevi, sava darba, sevis padarītā, vērtību, nozīmīgumu. Pašanalīzes rezultāts. Pašvērtējumā veidojas atgriezeniskā saite.

Pilsoniskā izglītība – (1) izglītība, kuras mērķis ir sniegt indivīdam tās zināšanas un pieredzi, kuras nepieciešamas viņa sekmīgai un pilnvērtīgai integrācijai un dzīvei pilsoniskā sabiedrībā, ikdienas uzdevums ir piederības sajūtas veicināšana. (2) pilsoniskās izglītības mērķis ir radīt iespējas indivīdam iegūt zināšanas, prasmes un kompetences, kā arī pieredzi, kas nepieciešama viņa sekmīgai un pilnvērtīgai integrācijai un dzīvei pilsoniskā sabiedrībā.

Pilsoniskā sabiedrība – sabiedrības pamatā ir valsts pilsoņu kopums, sabiedrības attīstību nosaka pilsoņu kopēja vienošanās, pilsoņi ir vienlīdzīgi likuma priekšā, likumdošana ir veidota tā, lai cienītu pilsoņa brīvības.

Prasme – māka veikt kādu darbību atbilstoši nepieciešamajai kvalitātei un apjomam; darbības izpildes priekšnosacījums. Tāda zināšanu, darbības paņēmieni apguves pakāpe, kas ļauj apgūto izmantot mērķtiecīgā darbībā. Prasmes veidojas daudzpusīgos, atkārtotos vingrinājumos un var pilnīgoties bezgalīgi (piem. lasītprasme, runas prasme, vadīšanas prasme, valodas prasme)

Sadarbība – (1) līdzdalības horizontālā forma, kurā notiek sadarbība starp līdzīgiem partneriem. (2) Kopīga darbība un savstarpējs atbalsts kopīgu mērķu sasniegšanai; sadarbības.

Saskarsme - cilvēkdarbības procesos cilvēku un to grupu mijiedarbībā, informācijas apmaiņā (saziņā) u.tml. uz savstarpējām attiecībām balstīta saskarsme, iekšējā saikne. Saskarsmes raksturs atkarīgs no personības īpašībām, saskarsmes prasmes. Nonākot saskarsmē ar lielām personībām, cilvēks bagātinās. Uz personības attīstību savu ietekmi atstāj arī saskarsme ar parādībām un notikumiem apkārtējā sabiedrībā, dabā.

Savaldība – (1) uzvedības un emociju izpausmju kontrole un vadība, respektējot savu un citu cilvēku brīvību, kā arī cienot sevi un citus; (2) emocionālā noturīguma augstākā pakāpe. Spēja ekstremālos apstākļos kontrolēt savu uzvedību, nepadoties dusmu lēkmei vai tml. afekta izraisītai aktivitātei, bet rīkoties, saglabājot paškontroli.

Solidaritāte – savstarpējs atbalsts un rīcības saskaņotība, rūpes par savu, citu un kopīgu labumu.

Taisnīgums – (1) godprātīga lemsšana, cilvēktiesību un citu saprātīgu interešu un morāles normu ievērošana, (2) pazīme, kas raksturo morālās apziņas noteiktu vērtējumu, attieksmi un kas izpaužas kā atbilstība īstenībai, patiesībai, kas izriet no priekšstata par cilvēku un viņa tiesībām. Taisnīgumu raksturo labā un ļaunā savstarpējo attiecību izpratne. Tā balstās uz apzinātu samēru starp atsevišķu cilvēku (grupu) lomu sabiedrībā un viņu sociālo stāvokli, starp nodarījumu un atmaksu, tiesībām un pienākumu, rīcību un tās novērtējumu. Taisnīguma izpratne atkarīga no vēsturiskajiem apstākļiem.

Tikumi – indivīda brīvas domāšanas un rīcības izpausmes.

Tolerance – iecietība, vēlme izprast atšķirīgo (piemēram, cilvēka ārējo izskatu, veselības stāvokli, uzvedību, viedokli, ticību, paražas).

Vērtība – (1) pozitīvo īpašību kopums, kas nosaka (lietas, parādības, darbības) noderīgumu, nozīmīgumu, izmantošanas iespējas, iedarbīgumu; cilvēku darbības sfērā- pozitīvo īpašību kopums, kas saistīts ar garīgo sfēru, kultūru, morāli, māksliniecisko estētisko sfēru, cilvēku savstarpējām attiecībām u.tml. (2) lietas, fakti, parādības, paradumi, principi, kam piemīt pozitīvo īpašību kopums un ko cilvēks savā apziņā uztver kā sev vai citai personai būtiski nozīmīgus, vēlamus konkrētos vēsturiskos apstākļos, noteiktā kultūrā un konkrētā sabiedrībā, kā arī sekmē viņa personības veidošanos. Vērtības izpaužas vienībā ar principiem, normām, mērķiem, ideāliem un raksturo attieksmi pret kultūru, darbu, valsti, cilvēkiem un sevi pašu.

Vērtībizglītība - personas pamatvērtību – garīguma, morāles, kultūras, gara un fiziskās stājas izkopšana, personas pašapziņšanās, pašrefleksijas, valodspējas un radošuma izkopšana; iecietības, izlīgumspējas, līdzjūtības u.c.vispārcilvēcisko spēju attīstīšana, ievirze, motivācija un sagatavošana veiksmīgai profesionālajai karjerai.

Audzināšanas programmu izstrādāja:

Mag.paed. Dace Baltiņa

Cēsu Valsts ģimnāzijas karjeras konsultante/metodiķe

Izskatīts un apstiprināts Pedagoģiskās padomes sēdē (protokols Nr.2, 30.05.2018.).

